

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Факультет ресторанного-готельного та туристичного бізнесу**

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

Європейська кредитно-трансферна система (ЄКТС)

Галузь знань	19 Архітектура та будівництво
Спеціальність	193 Геодезія та землеустрій
Освітня програма	Землеустрій та кадастр
Освітній ступінь	магістр

3. Освітня програма

3.1. Профіль освітньої програми «Землеустрій та кадастр» зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій»

Гарант освітньої програми – канд. техн. наук, с.н.с. Палієнко О.О.

1 – Загальна інформація	
Повна назва ЗВО та структурного підрозділу	Державний торговельно-економічний університет Факультет ресторанно-готельного та туристичного бізнесу Кафедра дизайну та інжинірингу
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти магістр спеціальність «Геодезія та землеустрій»
Офіційна назва освітньої програми	«Землеустрій та кадастр»
Відповідність стандарту вищої освіти МОН України	Відповідає СВО МОН України
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС
Наявність акредитації	-
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність повної загальної середньої освіти/ ступеня молодшого спеціаліста
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1 рік 4 місяці
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://knute.edu.ua
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих фахівців, які мають поглиблені знання з геодезії, геоінформаційних систем, що використовуються в землеустрої, моніторингу та охорони земель, управління земельними ресурсами, земельного законодавства, державного земельного кадастру, наукових основ землеустрою достатніх для успішного виконання професійних обов'язків у сфері землеустрою та кадастру.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область	Об'єкти вивчення та діяльності: територіальне формування, оцінка, реєстрація об'єктів нерухомості та прав на них, їх облік, планування землекористування та управління в галузі використання земельних ресурсів. Цілі навчання: підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних розв'язувати складні завдання у галузі землеустрою та кадастру, що передбачає набуття теоретичних основ і практичних навичок у професійній, проектній та дослідницькій діяльності.

	<p>Теоретичний зміст предметної області: концепції і принципи ведення земельного кадастру, а також їх інформаційне забезпечення, експертної діяльності щодо оцінки земель та нерухомого майна, моніторинг та охорона земель, управлінська діяльність в сфері земельних відносин.</p> <p>Методи, методики та технології: система професійно-орієнтованих методів, стандартизованих методик та технологій управління землевпорядним виробництвом</p> <p>Інструменти та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи, прилади та обладнання (спеціалізоване обладнання, комп'ютерна техніка та програмне забезпечення тощо).</p>
Орієнтація освітньої програми	Програма має прикладну орієнтацію. Базується на загальновідомих положеннях, результатах сучасних наукових досліджень та нових знаннях із землеустрою та кадастру необхідних для майбутньої професійної діяльності магістрів з землеустрою та кадастру, здатних вирішувати певні проблеми і задачі за умови оволодіння системою компетентностей.
Основний фокус освітньої програми	Спрямований на підготовку висококваліфікованих фахівців з необхідними теоретичними та практичними знаннями в галузі землевпорядних, вмінням застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та сучасні геодезичні прилади для вирішення професійних завдань, вивченням організаційних та управлінських інструментів в галузі землеустрою та кадастру, правильного методичного застосування набутих знань та новітніх технологій у професійній та науковій діяльності. На сучасному етапі розвитку земельних відносин в Україні та зняття мораторію на землі сільськогосподарського призначення, питання доброчесності, законності, раціонального використання та охорони земель особливо актуалізуються. Для вирішення цих завдань необхідні компетентні фахівці на всіх ієрархічних рівнях управління в землевпорядній галузі. Ключові слова: землеустрій, кадастр, управління землекористуванням, геодезія, геоінформаційні системи та технології, оцінка земель.
Особливості програми	Освітньо-професійна програма розроблена на основі студенто-центрованого підходу. Дає можливість здійснювати багатопрофільну підготовку фахівців та орієнтує на подальше професійне та наукове зростання в сфері землеустрою, топографо-геодезичної діяльності, оцінки землі та нерухомого майна, управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Професійна діяльність в галузі земельних відносин та топографо-геодезичної діяльності на підприємствах, установах, організаціях різних форм власності на посадах визначених чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010). Випускники можуть працювати в державних, приватних закладах, науково-дослідних установах, в сфері землеустрою, кадастру, державного контролю за використанням та охороною земель, забезпечення топографо-геодезичної діяльності, а також органах державної та виконавчої влади в галузі земельних відносин

Подальше навчання	Продовження навчання здобувачів вищої освіти для отримання освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Набуття додаткових кваліфікацій у системі післядипломної освіти.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання. Лекції, практичні заняття у спеціалізованих лабораторіях, самостійна робота на основі підручників, навчальних посібників та конспектів лекцій, навчання через практичну підготовку та професійне стажування, консультації із викладачами, підготовка до захисту кваліфікаційної роботи.
Оцінювання	Письмові екзамени, практика; наукові презентації, поточний контроль, курсові проекти, кваліфікаційна робота тощо. Згідно Положення про організацію освітнього процесу студентів, Положення про оцінювання результатів навчання студентів і аспірантів у ДТЕУ.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері землеустрою та кадастру у процесі навчання, що передбачає застосування сучасних геоінформаційних технологій, теоретичних знань та методів законодавчо-нормативного, екологічного, економічного аналізу управління земельними ресурсами для забезпечення раціонального використання та охорони земель та гарантування прав власності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК1. Здатність до письмової та усної комунікації українською та іноземними мовами. ЗК2. Здатність навчатися сприймати набуті знання у сфері землеустрою, земельного і містобудівного кадастру, раціонального використання земельних ресурсів та охорони земель та інтегрувати їх з уже наявними. ЗК3. Здатність бути критичним та самокритичним для розуміння факторів, які мають позитивний чи негативний вплив на комунікацію, та здатність визначити та врахувати ці фактори в конкретних комунікаційних ситуаціях. ЗК4. Здатність планувати та керувати часом при виконанні професійних завдань. ЗК5. Здатність продукувати нові ідеї, проявляти креативність та здатність до системного мислення при вирішенні багатofакторних завдань раціонального використання та охорони земель, ведені кадастрового обліку земель та обмежень. ЗК6. Здатність здійснювати пошук та критично аналізувати інформацію з різних статистичних, наукових тощо джерел при вирішенні професійних завдань. ЗК7. Бути орієнтованим на безпеку при виконанні робіт. ЗК8. Здатність до гнучкого способу мислення, який дає можливість зрозуміти і розв'язати проблеми та задачі, зберігаючи при цьому критичне відношення до усталених наукових концепцій. ЗК9. Здатність до застосування знань на практиці. ЗК10. Мати дослідницькі навички. ЗК11. Мати навички розроблення та управління проектами. ЗК12. Здатність працювати як індивідуально, так і в команді.

	<p>ЗК13. Здатність ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях.</p> <p>ЗК14. Намагатися підвищувати власний потенціал до подальшого навчання та освоєння передових інноваційних технологій для вирішення раціонального використання та обліку земель.</p> <p>ЗК15. Усвідомлювати законодавчо визначену відповідальність за якість виконуваних робіт.</p>
<p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p>	<p>СК1. Знання наукових понять, теорій і методів, необхідних для розуміння принципів покладених в основу проведення землеустрою та ведення кадастру; управління земельними ресурсами та іншими видами нерухомого майна; сталого розвитку земель.</p> <p>СК2. Знання основних нормативно-правових актів та довідкових матеріалів, чинних стандартів і технічних умов, інструкцій та інших нормативно-розпорядчих документів в професійній діяльності.</p> <p>СК3. Знання технічних характеристик комп'ютерного устаткування, необхідного для забезпечення роботи програмних продуктів, що використовуються в сфері землеустрою та кадастру і суміжних із нею галузях.</p> <p>СК4. Знання спеціалізованого програмного забезпечення і ГІС систем в сфері землеустрою, державного земельного і містобудівного кадастру, створення і використання баз геопросторових даних, проведення моніторингу і охорони земель.</p> <p>СК5. Знання професійної та цивільної безпеки при виконанні завдань професійної діяльності.</p> <p>СК6. Знання сучасних технологічних процесів та систем технологічної підготовки виробництва.</p> <p>СК7. Уміння застосовувати та інтегрувати знання і розуміння дисциплін суміжних із сферою землеустрою та кадастру.</p> <p>СК8. Здатність використовувати та впроваджувати нові технології в сфері землеустрою та кадастру.</p> <p>СК9. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, що впливають на прийняття рішень у сфері управління земельними ресурсами.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати професійно-профільовані знання й практичні навички для розв'язання типових задач а галузі землеустрою та кадастру.</p> <p>СК11. Здатність використовувати знання й уміння для розрахунку апріорної оцінки точності очікуваних результатів і виконання прикладних професійних завдань оціночної діяльності.</p> <p>СК12. Уміння ідентифікувати, класифікувати та описувати цифрові моделі в сфері землеустрою та кадастру шляхом використання аналітичних методів і методів моделювання процесів на ринку землі та іншого нерухомого майна.</p> <p>СК13. Уміння досліджувати проблему та визначати обмеження, у тому числі зумовлені проблемами сталого розвитку та впливу на навколишнє середовище, оцінювати вплив негативних факторів на ефективність управління земельними ресурсами.</p> <p>СК14. Уміння аргументувати вибір методів розв'язування спеціалізованих задач в області землеустрою та кадастру, критично оцінювати отримані результати та захищати прийняті рішення.</p> <p>СК15. Використання відповідної термінології та форм вираження у професійній діяльності із землеустрою та кадастру.</p>

7 – Програмні результати навчання

- ПР01. використовувати усно і письмово технічну українську мову та вміння спілкуватися однією з іноземних мов у колі фахівців з землеустрою і кадастру;
- ПР02. знати теоретичні основи геодезії, землеустрою, кадастру, оцінювання нерухомості і державного земельного та містобудівного кадастрів;
- ПР03. знати нормативно-правові засади забезпечення питань раціонального використання, охорони, обліку та оцінки земель на національному, регіональному, локальному і господарському рівнях, процедур державної реєстрації земельних ділянок, інших об'єктів нерухомості та обмежень у їх використанні;
- ПР04. використовувати методи збирання інформації в галузі геодезії, землеустрою, кадастру її систематизації і класифікації відповідно до поставленого проектного або виробничого завдання;
- ПР05. використовувати методи і технології землевпорядного проектування, територіального та господарського землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових знімів та ведення державного земельного кадастру;
- ПР06. розробляти проекти землеустрою, землевпорядної і кадастрової документації та документації з оцінки земель, складати карти і готувати кадастрові дані із застосуванням геоінформаційних систем;
- ПР07. обробляти результати топографічних і кадастрових знімів, з використанням геоінформаційних технологій та комп'ютерних програмних засобів і системи керування базами даних;
- ПР08. володіти технологіями і методиками планування і виконання геодезичних, топографічних і кадастрових знімів та комп'ютерного оброблення результатів знімів в геоінформаційних системах;
- ПР09. володіти методами землевпорядного проектування, територіального і господарського землеустрою, планування використання та охорони земель з врахуванням впливу низки умов соціально-економічного, екологічного, ландшафтнього, природо-охоронного характеру та інших чинників;
- ПР10. володіти методами організації топографо-геодезичного і землевпорядного виробництва від польових вимірювань до менеджменту та реалізації топографічної та землевпорядної продукції на основі використання знань з основ законодавства і управління виробництвом;
- ПР11. на основі діючого земельного законодавства кадастрового обліку земель, статистичної звітності, планово-картографічних матеріалів, а також існуючого попиту на земельні ділянки, вміння: аналізувати потенціал просторових ресурсів міста; визначати кількісні та якісні показники попиту на територіальне забезпечення з боку суб'єктів підприємництва; визначати розміщення і формування необхідних територіальних комплексів та об'єктів;

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	До проведення лекцій з навчальних дисциплін долучені науково-педагогічні працівники, які є визнаними професіоналами з досвідом дослідницької, управлінської, інноваційної діяльності: кандидати наук та доктори наук. До проведення аудиторних занять залучаються зовнішні експерти землевпорядної галузі, зокрема фахівці ДП «Київський інститут землеустрою», Головного управління Держгеокадастру України, КП «Київський інститут земельних відносин», асоціації «Земельна спілка України».
Матеріально-технічне забезпечення	Лабораторія систем автоматизованого проектування. Лабораторія інтегрованих систем управління бізнес-процесами. Лабораторія цифрових технологій. Навчальні лабораторії оснащені геодезичним, навігаційним, аерознімальним обладнанням та спеціалізованим програмним забезпеченням – ArcGis 10.0, Digitals, Gis – 6, необхідними приладами та обладнанням.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Використання віртуального навчального середовища ДТЕУ, програмне забезпечення: GraphisoftArchiCAD 23; Autodesk AutoCAD 2023; CorelDraw 2020; SketchUp 19.2.222; Microsoft Vizio 2019; AdobePhotoshop 21.2.4.; AdobeAfterEffects CC 2020; ArcGis (ArcMap), Digitals, Agisoft PhotoScan Pro, Planar, QGIS, PostgreSQL/PostGIS. Авторські розробки професорсько-викладацького складу.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Національна кредитна мобільність здобувачів вищої освіти, наукових і науково-педагогічних працівників, у т.ч. навчання, стажування, проведення наукових досліджень, викладання та підвищення кваліфікації організовується на підставі партнерських угод про співпрацю між ДТЕУ та закладами вищої освіти в Україні: Договір з Державною службою України з питань геодезії, картографії та землеустрою; Договір з Інститутом землекористування; Договір з Департаментом земельних ресурсів міста Києва
Міжнародна кредитна мобільність	У рамках програми ЄС Еразмус + на основі двосторонніх договорів між ДТЕУ та закладами вищої освіти країн-партнерів.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Можливе навчання іноземних громадян.

2. Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

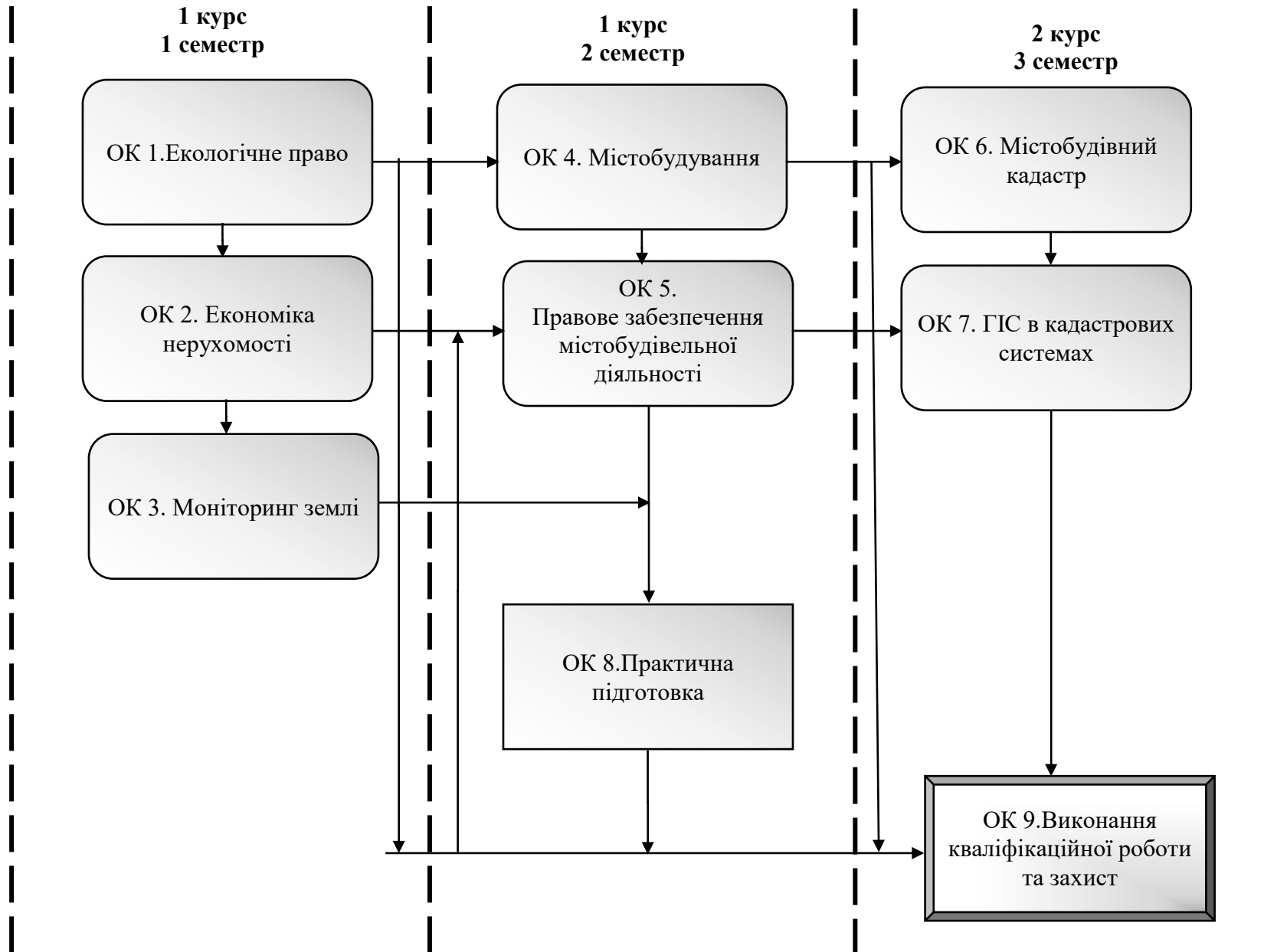
Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційний екзамен, випускна кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів
Обов'язкові компоненти ОП		
ОК 1	Екологічне право	6
ОК 2	Економіка нерухомості	6

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційний екзамен, випускна кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів
ОК 3	Моніторинг землі	9
ОК 4	Містобудування	6
ОК 5	Правове забезпечення містобудівельної діяльності	6
ОК 6	Містобудівний кадастр	6
ОК 7	ГІС в кадастрових системах	9
ОК 8	Практична підготовка	6
ОК 9	Виконання кваліфікаційної роботи та захист	6
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		66
Вибіркові компоненти ОП		
ВК 1.	Адміністративне право	6
ВК 2.	Екологічна політика держави	6
ВК 3.	Екологічне правове забезпечення безпеки бізнесу	6
ВК 4.	Економіка України	6
ВК 5.	Житлове право	6
ВК 6.	Ландшафтний землеустрій	6
ВК 7.	Конституційне право	6
ВК 8.	Міжнародне аграрне право	6
ВК 9.	Міжнародний екологічний менеджмент	6
ВК 10.	Муніципальне право	6
ВК 11.	Нотаріальний процес	6
ВК 12.	Оцінка бізнесу та майна	6
ВК 13.	Право екологічної безпеки	6
ВК 14.	Регіональна політика держави	6
ВК 15.	Регулювання природних монополій	6
ВК 16.	Управління містом	6
ВК 17.	Управління проектами місцевого розвитку	6
ВК 18.	Управління розвитком сільських територій	6
ВК 19.	Управління та економіка елітної нерухомості	6
ВК 20.	Технології аналізу даних	6
ВК 21.	Цивільне і комерційне право	6
ВК 22.	Штучний інтелект	6
Загальний обсяг вибірових компонент:		24
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90

*Для всіх компонентів освітньої програми формою підсумкового контролю є екзамен.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота магістра має містити аналіз літературних джерел і результати самостійної творчої роботи студента, виконаної ним особисто. Тематика кваліфікаційної роботи магістра може охоплювати широке коло питань у сфері землеустрою, кадастру та геоінформатики. Обсяг та структура роботи встановлюється окремо в кожному окремому випадку в залежності від специфіки матеріалу і з урахуванням рекомендацій наукового керівника.

Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації та інших видів академічної не доброчесності.

Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті закладу вищої освіти або його підрозділу, або у депозитарії закладу вищої освіти.

4.1. Матриця відповідності програмних компетентностей обов'язковим компонентам освітньої програми

Компоненти Компетентності	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9
ЗК 01	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК 02						+		+	+
ЗК 03		+		+		+	+	+	+
ЗК 04								+	+
ЗК 05	+		+	+	+				
ЗК 06			+	+		+			
ЗК 07				+				+	+
ЗК 08						+		+	+
ЗК 09	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК10									+
ЗК 11				+		+			
ЗК 12								+	+
ЗК 13		+			+	+			
ЗК 14						+			
ЗК15				+		+			
СК 01									+
СК 02							+		
СК 03							+		
СК 04						+	+		
СК 05								+	
СК 06						+			
СК 07						+	+		+
СК 08							+		
СК 09	+	+	+	+	+	+			
СК10						+		+	+
СК11		+							
СК12							+		
СК 13	+			+					
СК14						+		+	+
СК 15						+		+	+

4.2. Матриця відповідності програмних компетентностей вибіркоким компонентам освітньої програми

Компоненти Компетентності	БК 1	БК 2	БК 3	БК 4	БК 5	БК 6	БК 7	БК 8	БК 9	БК 10	БК 11	БК 12	БК 13	БК 14	БК 15	БК 16	БК 17	БК 18	БК 19	БК 20	БК 21	БК 22	
ЗК 01																+	+	+	+				
ЗК 02						+																	
ЗК 03																+	+	+	+				
ЗК 04						+																	
ЗК 05																+	+	+	+	+			+
ЗК 06						+															+		+
ЗК 07						+																	
ЗК 08						+																	
ЗК 09	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+			+		+
ЗК10						+																	
ЗК 11																+	+	+	+				
ЗК 12																+	+	+	+				
ЗК 13						+																	
ЗК 14																+	+	+	+				
ЗК15																+	+	+	+				
СК 01																+							
СК 02																							+
СК 03																						+	+
СК 04																						+	+
СК 05						+																	
СК 06						+																	
СК 07						+																	
СК 08																							+
СК 09																+	+	+	+				
СК10						+																	
СК11											+												
СК12																						+	
СК 13																+	+	+	+				
СК14																+	+	+	+				
СК 15																+	+	+	+				

5.1. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними обов'язковими компонентами освітньої програми

Компоненти Результати навчання	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9
ПР 01		+			+	+			
ПР 02							+		
ПР 03		+			+	+			
ПР 04							+		
ПР 05									
ПР 06						+	+		
ПР 07							+		
ПР 08							+		
ПР 09							+		
ПР 10					+		+		
ПР 11	+	+		+					

5.2. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними вибічковими компонентами освітньої програми

Компоненти Результати навчання	ВК 1	ВК 2	ВК 3	ВК 4	ВК 5	ВК 6	ВК 7	ВК 8	ВК 9	ВК 10	ВК 11	ВК 12	ВК 13	ВК 14	ВК 15	ВК 16	ВК 17	ВК 18	ВК 19	ВК 20	ВК 21	ВК 22
ПР 01																+	+	+	+			
ПР 02						+																
ПР 03																+	+	+				
ПР 04																				+		+
ПР 05																+	+	+				
ПР 06																+	+	+				
ПР 07																				+		+
ПР 08																						+
ПР 09	+					+																
ПР 10							+															
ПР 11																+	+	+				

4. Інформація про освітні компоненти (дисципліни)

4.1. Назва. ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО.

Тип. Обов'язкова.

Рік навчання. 2023/2024.

Семестр. I.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Альонкін О.А., доц., канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу.

Результати навчання. Здобуття професійних правничих навичок розв'язання еколого-правових проблем та формування умінь самостійно орієнтуватися у системі чинного екологічного законодавства України. Засвоєння знань щодо: системи екологічного права як основної галузі правової системи України, що забезпечує охорону довкілля; змісту та значення основних правових інститутів екологічного права як комплексної галузі права; основних положень чинного екологічного законодавства України, що регулює природноресурсові, природоохоронні й антропоохоронні суспільні відносини; основних засад екологічної політики держави.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Правознавство".

Зміст. Загальна характеристика екологічного права як галузі права. Джерела екологічного права. Права й обов'язки людини та громадянина в галузі екології. Право власності на природні ресурси та комплекси. Право природокористування. Правові аспекти екологічного управління. Економіко-правовий механізм природокористування і охорони навколишнього середовища. Правове регулювання використання, відтворення й охорони земельних ресурсів. Правовий режим використання, відтворення й охорони водних ресурсів. Правове регулювання використання, відтворення, захисту й охорони лісових ресурсів. Правовий режим використання, відтворення й охорони рослинного світу. Правове регулювання використання, відтворення й охорони тваринного світу. Правові засади охорони атмосферного повітря. Правове регулювання використання й охорони надр. Правове забезпечення формування та функціонування екологічної мережі. Правове забезпечення екологічної безпеки.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби.

1. Екологічне право : навчальний посібник / кол. авт. [Резворович К. Р., Юнін О. С., Кірін Р. С. та ін.]. Дніпро : Видавець Біла К. О., 2020. 318 с.
2. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова та ін.]; за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.
3. Екологічне право України: Навчальний посібник для підготовки до іспитів. К. : «Центр учбової літератури», 2020. 230 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: лекції (оглядові / тематичні); семінарські / практичні заняття.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (тестування, усне / письмове опитування, вирішення юридичних задач, тощо);
- підсумковий контроль (екзамен письмовий).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.2. Назва. ЕКОНОМІКА НЕРУХОМОСТІ.

Тип. Обов'язкова.

Рік навчання. 2023/2024.

Семестр. I.

ПІБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Камінський С.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та фінансів підприємства, начальник навчального відділу.

Результати навчання. Набуття студентами знань щодо теоретико-методологічних і практичних аспектів сучасних проблем економіки нерухомості, ринку нерухомості, підготовки і проведення операцій з нерухомістю на первинному і вторинному ринках та визначення їх ефективності.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни: "Економічна теорія", "Мікроекономіка", "Економіка та фінанси підприємства".

Зміст. Нерухомість як економічна категорія та об'єкт економічних інтересів. Ринок нерухомості: сутність, характеристика, структура, функції. Первинний і вторинний ринки нерухомості. Державне регулювання ринку нерухомості. Основні завдання і методи державного регулювання. Життєвий цикл об'єкта нерухомості. Вартість нерухомості та методи її оцінювання. Сутність і види операцій з нерухомістю. Організаційно-правові та економічні аспекти здійснення основних операцій з нерухомістю. Фінансові результати операцій з нерухомістю. Формування витрат з утворення та реалізації нерухомості на первинному і вторинному ринках. Оподаткування операцій з нерухомістю.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Оцінка та управління нерухомістю: навчальний посібник / [В. Р. Кучеренко, М. А. Заєць, О. В. Захарченко, Н. В. Сментина, В. О. Улибіна]. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2013. 272 с.
2. Калінеску Т. В. Оцінювання майна : навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2021. 311 с.
3. Ринок нерухомості / Асаул А. М., Павлов В. І., Пилипенко І. І., Павліха Н. В., Кривов'язюк І. В. : Навч. посібник. К. : ІВЦ Держкомстату України, 2004. 387 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

- лекції (оглядова / тематична / проблемна / бінарна / дуальна / лекція із заздальгідь запланованими помилками);
- семінарські / практичні / лабораторні заняття(тренінг / презентація / дискусія / комунікативний метод / модерація / моделювання ситуацій / «мозкова атака» / тренажерні завдання / робота в малих групах інше).

Методи оцінювання:

- поточний контроль (тестування; усне / письмове опитування; перевірка реферату / справи / задачі / ситуаційного завдання тощо);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.3. Назва. МОНІТОРИНГ ЗЕМЛІ.

Тип. Обов'язкова.

Рік навчання. 2023/2024.

Семестр. I.

ПІБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Расулов Р.А., доц., канд. техн. наук, доцент кафедри дизайну та інжинірингу.

Результати навчання. Поглиблення здобувачами вищої освіти фахових знань у питаннях оптимізації землекористування; вивчення методів прогнозування стану земельних ресурсів; набуття навичок збору інформації щодо стану земель за

спеціальним переліком показників; ознайомлення з алгоритмом створення банку даних, аналізу та обробки інформації, порівняння фактичних параметрів з нормативними; здатність здійснювати групування земель за категоріями (районування), розробляти заходи реагування щодо встановлення екологічного стану земель.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Нормування в землеустрої та кадастрі", "Економіка природокористування", "Землеустрій".

Зміст. Загальні поняття про моніторинг, види моніторингу. Наукові основи та сучасні концепції моніторингу навколишнього природного середовища. Основи ведення державного моніторингу земель. Моніторинг ґрунтів. Суть агроекологічного моніторингу ґрунтів. Моніторинг меліорованих земель (на зрошуваних і осушуваних землях). Моніторинг земель кризового стану (забруднені території, ерозійно-небезпечні землі, меліоровані землі). Моніторинг земель з аномальними явищами (гідрогеологічні аномалії). Антропогенне забруднення ґрунтів (забруднення нітратами, пестицидами, стічними водами, важкими металами, забруднення ґрунтів при проведенні геологорозвідувальних робіт, радіаційне забруднення). Законодавчі основи охорони земель. Профілактика ґрунтових деградацій.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби

1. Моніторинг та охорона земель. Практикум : навчальний посібник / В. С. Мошинський, Т. В. Бухальська, А. Г. Ліщинський, Ж. В. Наконечна. Вид. 2-ге, перероб. та доповн. [Електронне видання]. Рівне : НУВГП, 2019. 202 с.
2. Панас Р. М. Рекультивація земель : Навчальний посібник / Р. М. Панас. Львів : Новий світ - 2000, 2005. 224 с.
3. Охорона ґрунтів : Підручник / М. К. Шидула, О. Ф. Ігнатенко, Л. Р. Петренко. К. : Знання, 2004. 318 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання:

Лекції, практичні заняття.

Методи оцінювання:

- поточний контроль – тестування, контрольні роботи;
- підсумковий контроль – екзамен письмовий.

Мова навчання та викладання. Українська.

4.4. Назва. МІСТОБУДУВАННЯ.

Тип. Обов'язкова.

Рік навчання. 2023/2024.

Семестр. II.

ПІБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Палієнко О.О., с.н.с., канд. техн. наук, в.о. зав. кафедри дизайну та інжинірингу.

Результати навчання. Студенти повинні знати принципи раціонального зонування території населеного пункту, ефективності зв'язків між його елементами; методику формування міських районів та кварталів.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Топографія", "Інженерна геодезія", "Фотограмметрія", «Картографія».

Зміст. Поняття типології, цілі класифікації. Визначення поняття містобудівного об'єкту. Класифікація містобудівних об'єктів у відповідності з етапами містобудівного проектування. Види класифікацій. Класифікація міст за чисельністю, вибухоподібний характер зростання населення міст у ХХ сторіччі. Міста-мільйонери, агломерації, конурбації, метрополіси, мегаполіси. Класифікація міст за рівнем впливу. Місто світового рівня. Інтернаціоналізація міст, риси світових або глобальних міст. Значення

транснаціональних корпорацій для розвитку міст. Класифікація міст за типом планувальної структури. Лінійні міста. Правові міжнародні документи по збереженню історичного середовища. Нові міста. Класифікація нових міст за П'єром Мерленом. Три варіанти розміщення нових міст. Нові міста, що розміщуються відокремлено від урбанізованої території і не пов'язані з нею. Перенос столиць. Нові міста, що розміщуються на урбанізованій території, але не являються її продовженням. План Аберкромбі. Нові міста, що розміщуються на урбанізованій території і є її продовженням. План п'яти пальців, Копенгаген. Скандинавська містобудівна політика. Нові міста сучасного містобудування. Розумні міста.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби

1. Петришин Г. П., Іваночко У. І., Ідак Ю. В. та ін. Історичні архітектурно-містобудівні комплекси. Наукові методи дослідження : Навчальний посібник / За ред. Г. П. Петришин. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2016. 212 с.
2. Яблонська Г. Д. Економічна ефективність і якість містобудівних та архітектурних рішень : навчальний посібник. К. : КНУБА, 2019. 120 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання:

Лекції, практичні заняття.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен письмовий).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.5. Назва. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСОбУДІВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

Тип. Обов'язкова.

Рік навчання. 2024/2025.

Семестр. III.

ПІБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Мушенко В.В., проф., д-р юрид. наук, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права.

Результати навчання. Здобуття фундаментальних знань чинного містобудівного законодавства, історії формування містобудівних відносин, розвитку містобудівної політики нашої держави. З'ясування поняття та змісту правового регулювання містобудівної діяльності. Визначення суб'єктів містобудівної діяльності та встановлення їх правового статусу. Формування навичок дослідження правового регулювання планування території України та її частин. Вивчення правових основ ліцензування будівельної діяльності та проектування у містобудівній діяльності. Ознайомлення з основами правового регулювання здійснення підготовчих та будівельних робіт, а також прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта. Формування навичок дослідження правових основ контрольних процедур у сфері містобудівної діяльності. З'ясування особливостей договірних та інвестиційних відносин у сфері містобудування. Ознайомлення із засобами юридичної відповідальності у сфері містобудування, зокрема правовими механізмами забезпечення захисту прав фізичних та юридичних осіб у сфері містобудування. Прищеплення поваги до закону, вміння дотримуватися норм чинного законодавства, високої правосвідомості при здійсненні діяльності в сфері будівництва.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Конституційне право", "Муніципальне право", "Земельне право".

Зміст. Предмет, метод, принципи та система містобудівного права. Зв'язок правового забезпечення містобудівної діяльності з галузями публічного та приватного права. Нормативно-правові основи регулювання містобудівних відносин в Україні. Система

джерел містобудівного права. Суб'єкти та об'єкти містобудівного права. Поняття відносин правового регулювання проектування та планування забудови територій у містобудівній діяльності. Особливості застосування земельного законодавства при здійсненні містобудівної діяльності. Правове регулювання здійснення підготовчих, підрядних, будівельних робіт та введення об'єктів будівництва в експлуатацію. Правові засади інвестиційних та договірних відносин у сфері містобудування, ліцензування будівельної діяльності та державного контролю у сфері містобудування. Система регіональних та місцевих органів містобудування та архітектури, їх повноваження та компетенція.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби.

1. Білоконь Ю. М. Територіальне планування в Україні : Європейські засади та національний досвід. Навчальний посібник. Вид. друге. К. : Логос. 2019. 178 с.
2. Стукаленко О. В. Адміністративно-правове забезпечення будівельної галузі : монографія / О. В. Стукаленко. К. : Центр учбової літератури, 2016. 376 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання:

Лекції, практичні заняття.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (усне / письмове опитування, тестування, вирішення задач, моделювання ситуацій, підготовка реферативних повідомлень тощо);
- підсумковий контроль (II семестр – екзамен письмовий).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.6. Назва. МІСТОБУДІВНИЙ КАДАСТР.

Тип. Обов'язкова.

Рік навчання. 2024/2025.

Семестр. III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Криворучко М.Ю., доц., канд. техн. наук, доцент кафедри дизайну та інжинірингу.

Результати навчання. Отримання базових теоретичних знань та здобуття відповідних практичних навиків з організації та ведення містобудівного кадастру, аналізу та оцінки існуючого стану використання земель, з правового регулювання земельних відносин, а також організації ефективного, комплексного і раціонального використання земельних ресурсів в населених пунктах.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Топографія", "Інженерна геодезія".

Зміст. Загальні відомості про містобудівний кадастр. Місце містобудівного кадастру у складі кадастрів територій. Принципи ведення містобудівного кадастру. Складові структури містобудівного кадастру. Суб'єкти інформаційних ресурсів містобудівного кадастру. Структура та склад інформаційних ресурсів. Категорії земельних ресурсів та їх цільове використання. Категорії. Містобудівна документація. Правова база ведення і функціонування містобудівного кадастру. Ведення містобудівного кадастру на державному, регіональному та місцевому рівнях. Адміністрування містобудівного кадастру. Земельно-кадастрові дані, методи їх одержання, аналізу і систематизації. Топографо-геодезичні та інженерно-геологічні ресурси. База даних соціально-економічної та інженерно-технічної інфраструктури. Водні та лісові ресурси. Історико-культурні, природно-заповідні, рекреаційні та лікувальні ресурси. Статистичні методи одержання, обробки й аналізу даних містобудівного кадастру. Склад та вимоги до відомостей містобудівного кадастру на державному, регіональному та місцевому рівнях. Порядок створення містобудівного кадастру та надання інформації з нього. Поняття про

кадастровий зонінг. Кадастрова структуризація території. Етапи зонування. Структура зонінгу. Матеріали зонінгу. Індексні кадастрові карти та плани. Обмеження і сервітути, їх види, призначення і використання в земельному кадастрі. Правовий режим використання земель. Охоронні, санітарно-захисні та зони спеціального призначення. Кадастрова реєстрація. Обмеження прав на використання земель. Концепція створення автоматизованої системи містобудівного кадастру. Програмне забезпечення для створення автоматизованої системи містобудівного кадастру. Структура баз даних автоматизованої системи.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби

1. Перович Л. М., Перович І. Л., Сай В. М. Кадастр територій : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2019. 242 с.
2. Яблонська Г. Д. Економічна ефективність і якість містобудівних та архітектурних рішень : навчальний посібник. К. : КНУБА, 2019. 120 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання:

Лекції, практичні заняття.

Методи оцінювання:

Критерії оцінювання здійснюються за шкалою ECTS.

- поточний контроль – тестування, контрольні роботи;
- підсумковий контроль – екзамен письмовий.

Мова навчання та викладання. Українська.

4.7. Назва. ГІС В КАДАСТРОВИХ СИСТЕМАХ.

Тип. Обов'язкова.

Рік навчання. 2023/2024.

Семестр. II.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Палієнко О.О., с.н.с., канд. техн. наук, в.о. зав. кафедри дизайну та інжинірингу.

Результати навчання. Формування фахових знань здобувачів вищої освіти щодо забезпечення ефективного управління земельними ресурсами відповідно до реалізації земельної політики, підтримки земельно-іпотечного кредитування, підтримки економічного розвитку держави. Отримання практичних навичок застосування інформації про земельні ділянки, що міститься у ГІС, для прийняття рішень, пов'язаних із розвитком, управлінням та інвестиціями у різних секторах економіки.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Топографія", "Інженерна геодезія", "Фотограмметрія", "Картографія".

Зміст. Загальні положення та визначення понять геоінформатика, геоінформаційні системи та технології. Функції ГІС. Використання геоінформаційних систем. Схема функціонування ГІС. Джерела вхідних даних. Відображення вихідних даних. Класифікація сучасних ГІС: за функціональним призначенням, за тематикою, за територіальним охопленням, за метою управління. Головні модулі ГІС: призначення та функціонування. Архітектура ГІС. Типові апаратні та програмні засоби реалізації геоінформаційних технологій. Пристрої збору та введення інформації в систему: дигітайзер, сканер, GPS-приймач, електронні геодезичні прилади. Проекти GPS та ГЛОНАСС. Огляд програмного забезпечення ведучих компаній-розроблювачів інструментальних засобів ГІС. Огляд фірм-виробників інструментальних ГІС. ESRI (ArcGIS, AcrView, ArcInfo), Intergraph (GeoMedia/GeoMedia Professional), ESTI MAP (MapInfo Professional). Програмні засоби роботи із просторовими даними. Дані в ГІС. Представлення континуальних даних у вигляді дискретних об'єктів. Дискретні об'єкти.

Класифікація набору просторових об'єктів: О-Д-об'єкт, 1-Д-об'єкт, 2-Д-об'єкт, 3-Д-об'єкт. Просторова та атрибутивна інформація в ГІС. Способи подання атрибутивних даних. Бази даних для подання об'єктів реального світу. Управління даними в ГІС. Зв'язок між просторовими об'єктами картографічної бази даних та атрибутивними даними реляційної структури. Растрове подання метричних даних.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби

1. Самойленко В. М. Географічні інформаційні системи та технології : підручник / В. М. Самойленко. К. : Ніка-Центр, 2010. 448 с.
2. Світличний О. О., Плотницький С. В. Основи геоінформатики : Навчальний посібник. Суми : ВТД «Університетська книга», 2011. 295 с.
3. Зазуляк П. М. Гавриш В. І., Євсеєва Е. М., Йосипчук М. Д. Основи математичного опрацювання геодезичних вимірювань. Підручник. Львів : Растр-7, 2012. 408 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання:

Лекції, практичні заняття.

Методи оцінювання.

- поточний контроль (опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання: Українська.

4.8. Назва. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Запотоцька О.В., проф., д-р юрид. наук, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права.

Результати навчання. Формування системи знань щодо змісту та особливостей державного управління, форм і методів управлінської діяльності, повноважень органів виконавчої влади, організації управління економікою України, соціально-культурним і адміністративно-політичним будівництвом, а також вмінь застосовувати теоретичні знання у вирішенні практичних питань.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Теорія держави і права".

Зміст. Поняття адміністративного права. Адміністративно-правові норми та відносини. Суб'єкти адміністративного права. Державне управління та виконавча влада. Форми і методи державного управління. Законність та дисципліна у державному управлінні. Адміністративна відповідальність. Адміністративне правопорушення. Адміністративно-правові режими. Управління економічною сферою. Управління адміністративно-політичною сферою. Управління соціально-культурною сферою. Зміст адміністративного процесу. Адміністративна юрисдикція і підсудність адміністративних справ. Адміністративні провадження. Суб'єкти та учасники адміністративного процесу. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби.

1. Задихайло О. А. Адміністративне право України (Загальна частина) : навч. посіб. / О. А. Задихайло. Х. : Право, 2018. 298 с.
2. Адміністративне право України : підручник / за ред. Ю. П. Битяка. Х. : Право, 2018. 398 с.
3. Адміністративне право України. Т.1. Загальне адміністративне право : навчальний посібник / [В. В. Галуцько, В. І. Курило, С. О. Короєд та ін.]; за ред. проф. В. В. Галуцька. Херсон : Грін Д. С., 2017. 272 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: лекції (оглядова), семінарські заняття (дискусія / комунікативний метод).

Методи оцінювання:

– поточний контроль (тестування, усне / письмове опитування, вирішення юридичних задач тощо);

– підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.9. Назва. ЕКОЛОГІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Головня Ю.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування.

Результати навчання. Набуття теоретичних знань та практичних навичок аналізу екологічної політики держави.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Правознавство", "Землеустрій".

Зміст. Теоретико-методологічні засади екологічної політики. Організаційно-правових механізм державної екологічної політики України. Організація, охорона та використання природно-заповідного фонду. Державна політика у сфері охорони і відтворення вод, раціонального використання водних ресурсів і надр. Державна політика у сфері раціонального використання, відтворення і охорони об'єктів тваринного і рослинного світу, біо- та ландшафтного різноманіття. Державна політика у сфері охорони атмосферного повітря. Державна політика у сфері екологічної безпеки. Екологічні паспорти регіонів. Оцінювання впливу на довкілля. Екологічна безпека та управління еколого-економічними ризиками. Співробітництво України з міжнародними організаціями у сфері охорони навколишнього природного середовища. Участь громадськості у формуванні та реалізації державної екологічної політики.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Екологічні аспекти керування якістю навколишнього середовища : підручник для студ. інженерних спеціальностей / І. М. Трус, Я. В. Радовенчик, М. Д. Гомеля ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2020. 208 с.

2. Формування та реалізація національної екологічної політики України : монографія / О. О. Веклич, С. М. Волошин, Л. В. Жарова [та ін.] ; за наук. ред. С. О. Лизун. Суми : Університетська книга, 2018. 335 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Лекції (тематичні, проблемні) з використанням мультимедійних засобів; практичні заняття (традиційні, тренінгові завдання, виступи студентів з презентаціями); застосування елементів дистанційного навчання.

Методи оцінювання:

– поточний контроль (усне/письмове опитування, тестування);

– підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.10. Назва. ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ БІЗНЕСУ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Альонкін О.А., доц., канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу.

Результати навчання. Здобуття базових екологічних знань, які є обов'язковою кваліфікаційною вимогою для всіх посадових осіб, діяльність яких пов'язана з використанням природних ресурсів та призводить до впливу на стан навколишнього природного середовища; отримання теоретичних та прикладних навичок роботи з нормативно-правовими актами, які регулюють відносини у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, генетичного фонду живої природи, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною; набуття знань щодо організації, планування та проведення торговельно-економічної діяльності на території України.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Правознавство", "Екологічне право".

Зміст. Завдання та принципи законодавства України про охорону навколишнього природного середовища. Право власності на природні ресурси. Об'єкти правової охорони навколишнього природного середовища. Державні цільові та інші екологічні програми. Екологічні права та обов'язки громадян та їхні гарантії. Повноваження рад у галузі охорони навколишнього природного середовища. Управління в галузі охорони навколишнього природного середовища. Спостереження, прогнозування, облік та інформування в галузі навколишнього природного середовища. Моніторинг навколишнього природного середовища. Кадастри природних ресурсів. Державний облік об'єктів, що шкідливо впливають на стан навколишнього природного середовища. Інформація про стан навколишнього природного середовища (екологічна інформація). Екологічне інформаційне забезпечення. Завдання нормування в галузі охорони навколишнього природного середовища. Екологічні нормативи. Контроль і нагляд у галузі охорони навколишнього природного середовища. Регулювання використання природних ресурсів. Економічний механізм забезпечення охорони навколишнього природного середовища. Заходи щодо забезпечення екологічної безпеки. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні. Надзвичайні екологічні ситуації. Відповідальність за порушення законодавства про охорону навколишнього природного середовища.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Екологічне право України : навчальний посібник / за ред. проф. І. І. Каракаша, д.ю.н. Т. Є. Харитонової, к.ю.н. А. І. Черемнової ; вид. 1-е. Одеса : Гельветика, 2018. 408 с.
2. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман, Г. В. Анісімова, А. К. Соколова та ін.]; за ред. А. П. Гетьмана. Харків : Право, 2019. 552 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: лекції (оглядові / тематичні); семінарські / практичні заняття.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (тестування, усне / письмове опитування, вирішення юридичних задач, тощо);
- підсумковий контроль (екзамен письмовий).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.11. Назва. ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Головня Ю.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування; Дьяченко О.В., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування.

Результати навчання. Розвиток навичок застосування прикладного макроекономічного інструментарію для пояснення конкретних рішень в сфері економічної політики, вивчення особливостей статистичного аналізу економічних процесів, процедур збору та статистичних даних, виявлення особливостей функціонування галузей на макрорівні та в регіональному розрізі.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Економічна теорія", "Державна статистика".

Зміст. Економіка України як система. Предмет та завдання дисципліни. Адміністративно-територіальний поділ та система національних рахунків України. Структура економіки України. Доходи та рівень життя населення України. Ринок праці в Україні. Підприємницька діяльність в Україні. Промисловість як вид економічної діяльності. Будівництво та житлово-комунальне господарство в Україні. Транспорт та зв'язок в Україні. Аграрний сектор в економіці України. Інноваційно-інвестиційна діяльність в Україні. Внутрішня торгівля в системі ринкових відносин України. Зовнішньоекономічна діяльність України в умовах глобалізаційних викликів. Економіка регіонів України.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Бутко М. П. Регіональна економіка в модернізаційному форматі. Підручник. К. : ЦУЛ, 2020. 352 с.
2. Стале ендегенне зростання регіонів України в умовах децентралізації : монографія / ред. д.е.н., проф. І. З. Сторонянська. Львів, ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України. 2019. 501 с.
3. Чернявська О. В. Національна економіка. Навч. посіб. / О. В. Чернявська. К. : Алерта, 2018. 502 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематичні, проблемні) з використанням мультимедійних засобів; практичні заняття (традиційні, тренінгові завдання, виступи студентів з презентаціями, тестування); застосування елементів дистанційного навчання.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (усне/письмове опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.12. Назва. ЖИТЛОВЕ ПРАВО.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Мушенко В.В., проф., д-р юрид. наук, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права.

Результати навчання. Формування системи знань про житлове право і практику застосування його норм, вироблення навичок самостійної роботи з нормативними джерелами і матеріалами судової практики.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Конституційне право", "Цивільне право", "Адміністративне право і процес".

Зміст. Зміст і форми реалізації конституційного права на житло. Поняття, предмет, принципи та джерела житлового права України. Житлові правовідносини, їх суб'єкти. Житлові права й обов'язки. Житловий фонд України, його структура та призначення. Юридична класифікація жилих будинків і жилих приміщень. Надання жилих приміщень у будинках державного і комунального житлового фонду. Користування такими жилими приміщеннями. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду. Надання житла з житлового фонду соціального призначення та користування таким житлом. Користування жилими приміщеннями в будинках (квартирах) приватного житлового фонду і в будинках житлово-будівельних кооперативів. Користування службовими жилими приміщеннями, гуртожитками та іншим спеціалізованим житлом. Договір найму жилого приміщення, його зміна та розірвання, підстави для виселення з жилих приміщень. Утримання багатоквартирного будинку й управління ним. Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку. Забезпечення схоронності житлового фонду, його експлуатація та ремонт. Відповідальність за порушення житлового законодавства. Порядок розгляду і вирішення житлових спорів.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Житлове право України : навч. посіб. для підготовки до іспитів / І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. К. : «Центр навчальної літератури», 2019. 250 с.
2. Галянтич М. К. Житлове право України : навчальний посібник. Київ : Юрінком Інтер, 2015. 528 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: лекції (оглядові), практичні заняття (презентація/ дискусія/ комунікативний метод).

Методи оцінювання:

- поточний контроль (усне/письмове опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.13. Назва. ЛАНДШАФТНИЙ ЗЕМЛЕУСТРІЙ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ПІБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Форостяна Н.П., доц., канд. пед. наук, доцент кафедри дизайну та інжинірингу.

Результати навчання. Теоретична і практична підготовка з ландшафтного містобудування, дає студентам формування цілісного розуміння загальних завдань містобудівної науки, набуття ними практичних навичок для виконання архітектурно-будівельних робіт у будівельно-архітектурній галузі. Вміння виконувати ландшафтно-дизайнерські проектувальні вишукування, розмічувати інженерні споруди на місцевості, здійснювати організацію території місто забудови.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Топографія", "Інженерна графіка в землеустрої", "Ландшафтний дизайн", "Дендрологія", "Графічний дизайн", "Проектування".

Зміст. Місто як об'єкт ландшафтного проектування в контексті сучасної наукової парадигми. Формування системи відкритих просторів сучасного міста та типологія її елементів. Системний підхід до ландшафтно-організації відкритих просторів міста як фактор забезпечення його стійкого розвитку. Архітектурно-ландшафтна організація територій житлової забудови. Особливості ландшафтно-організації лінійних елементів ландшафтно-структури міста. Ландшафтна організація територій сучасних міських центрів. Система рекреацій на різних містобудівних рівнях. Сучасні концепції формування міських багатофункціональних парків і приклади їх практичного втілення. Формування і розвиток сучасних спеціалізованих парків. Система рекреацій міжміського рівня.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби

1. Крижановська Н.Я. Основи ландшафтно-архітектури та дизайну : підручник / Н. Я. Крижановська, М. А. Вотінов, О. В. Смірнова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 348 с.
2. Проектування ландшафтних об'єктів. Навчальний посібник. Ч.2. Дендропроєктування / С.Б. Ковалевський, О.О. Демченко, Л.М. Березівський, А.Л. Соботович. К. : Компринт, 2018. 207 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Лекції, практичні (лабораторні) заняття.

Методи оцінювання:

- поточний контроль – тестування, контрольні роботи, задачі;
- підсумковий контроль – екзамен письмовий.

Мова навчання та викладання. Українська.

4.14. Назва. КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Альонкін О.А., доц., канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу.

Результати навчання. Здобуття теоретичних знань у сфері регулювання конституційно-правових відносин, ознайомлення з нормативно-правовими актами у сфері конституційного права; вироблення навичок застосування методу порівняльно-правового аналізу і навичок конкретного правозастосування конституційно-правових норм.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Теорія держави і права", "Історія держави і права України".

Зміст. Конституційне право як провідна галузь національного права України. Основні етапи розвитку Конституції України. Український конституціоналізм. Загальні засади конституційного ладу України. Правовий статус людини і громадянина. Форми народовладдя в Україні. Конституційні засади організації та діяльності органів державної влади України. Верховна Рада України. Президент України. Виконавча влада в Україні. Конституційні основи судової влади. Територіальний устрій України. Місцеве самоврядування в Україні.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Тетарчук І. В. Конституційне право України : навч. посіб. для підготовки до екзаменів / упоряд. : І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. К. : ЦУЛ, 2016. 218 с.

2. Совгиря О. В., Шукліна Н. Г. Конституційне право України : повний курс. Підручник. К. : Алерта, 2018. 556 с.

3. Слінько Т. М. Конституційне право України : підручник. К. : Право, 2020. 592 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: лекції (оглядові / тематичні); семінарські / практичні заняття.

Методи оцінювання:

– поточний контроль (тестування, усне / письмове опитування, вирішення юридичних задач тощо);

– підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.15. Назва. МІЖНАРОДНЕ АГРАРНЕ ПРАВО.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Мазаракі Н.А., проф., д-р юрид. наук, зав. кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права.

Результати навчання:

- знати джерела і принципи правового регулювання міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами;

- знати найважливіші багатосторонні угоди, що забезпечують узгодженість режимів міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами;

- мати уявлення про сучасні способи і методи вирішення торговельно-економічних спорів;

- володіти навичками складання, тлумачення і аналізу умов міжнародних комерційних контрактів.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Правознавство", "Земельне право", "Аграрне право".

Зміст. Засади міжнародно-правового регулювання торгівлі сільсько-господарськими товарами. Роль ООН у регулюванні міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами. Роль Світової організації торгівлі у регулюванні торгівлі сільськогосподарськими товарами. Міжнародні товарні організації. Торгові асоціації у сфері міжнародної торгівлі сільськогосподарськими товарами. Сільськогосподарська політика Європейського Союзу. Угоди ЄС про вільну торгівлю «нового покоління»: сільськогосподарські товари. Угода про асоціацію між Україною та ЄС: сільськогосподарські товари.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Міжнародне публічне право : підручник / Т. Л. Сироїд. Одеса : Фенікс, 2018. 744 с.

2. Захист від неправомірного імпорту в міжнародному торговельно-економічному праві (антидемпінгові і антисубсидійні заходи, заходи захисту від масованого імпорту) : навч. посіб. / С. Г. Осика, О. О. Бакалінська. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 544 с.

3. Право Світової організації торгівлі – стрижень міжнародного торговельно-економічного права (у міжнародних угодах і правозастосувальних актах) : навч. посіб. у 3 т. Т. 2 / С. Г. Осика, О. О. Бакалінська, А. О. Гришко. Ч. 1. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 792 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій. Лекції (оглядова/ тематична/ проблемна/ лекція-консультація), семінарські, практичні заняття (тренінг/ презентація/ дискусія/ круглий стіл/ конференція), самостійна робота, консультації.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (опитування, письмові роботи, ситуаційні завдання);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.16. Назва. МІЖНАРОДНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Слоква М.Г., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри міжнародного менеджменту.

Результати навчання. Формування у студентів комплексу знань щодо наукових основ екологізації економіки в умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів та загострення екологічних проблем; оволодіння понятійним апаратом у сфері міжнародного екологічного менеджменту, розуміння особливостей процесу екологізації управління суб'єктами міжнародної економічної діяльності; формування вмінь та навичок використання інструментів міжнародного екологічного менеджменту на практиці.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Екологія", "Міжнародні економічні відносини", "Менеджмент", "Маркетинг", "Міжнародний маркетинг", "Міжнародний менеджмент", "Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства".

Зміст. Теоретичні основи міжнародного екологічного менеджменту. Передумови формування міжнародного екологічного менеджменту. Міжнародна екологічна політика. Механізми купівлі-продажу прав на забруднення навколишнього середовища. Практика реалізації глобальних екологічних механізмів. Державна екологічна політика. Британські стандарти екологічного менеджменту серії BS. Європейський стандарт екологічного менеджменту EMAS. Міжнародні стандарти екологічного менеджменту серії ISO. Вибір та прийняття природоохоронних рішень. Концептуальні засади корпоративного екологічного менеджменту. Організація корпоративного екологічного менеджменту. Екологізація функціональних сфер управління організацією. Екологічний маркетинг. Екологічне та енергетичне маркування. Інформаційне забезпечення екологічного менеджменту. Екологічний контроль та аудит.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби.

1. Андрусак Н.С. Екологічний менеджмент і аудит : навч. посібник / Н. С. Андрусак. Чернівці : Видавничий дім «РОДОВІД», 2013. 195 с.
2. Екологічний менеджмент і аудит : навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / С. М. Літвак, С. С. Рижков, В. А. Скороходов, І. Ю. Биков. 2-ге вид., доп. К. : Професіонал, 2007. 195 с.
3. Екологічне управління : Підручник / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін. К. : Либідь, 2004. 432 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Тематичні та проблемні лекції, лекції-візуалізації, практичні заняття у формі презентацій, дискусій, тестування, розв'язання кейсових та аналітичних завдань.

Методи оцінювання:

- поточний контроль ((опитування, тестування, перевірка проектів);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.17. Назва. МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Тімашов В.О., проф., д-р юрид. наук, професор кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права.

Результати навчання. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні здобути знання з теорії та практики місцевого самоврядування, вивчити генезу розвитку інституту місцевого самоврядування в Україні, ознайомитися з чинною моделлю місцевого самоврядування та механізмом взаємодії органів публічної влади в галузі місцевого самоврядування.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Теорія держави і права", "Конституційне право", "Державне право зарубіжних країн", "Цивільне право", "Адміністративне право і процес".

Зміст. Становлення інституту місцевого самоврядування в Україні: проблеми теорії та практики. Сучасні муніципальні системи (моделі). Муніципальна система України. Територіальна громада – первинний суб'єкт місцевого самоврядування. Представницькі органи та посадові особи місцевого самоврядування. Виконавчі органи місцевого самоврядування. Виконавчий апарат обласних (районних) рад. Муніципальні службовці. Матеріально-фінансова основа місцевого самоврядування в Україні. Правове регулювання міжбюджетних відносин. Партнерство громад. Взаємодія органів місцевого самоврядування з органами виконавчої влади. Гарантії та правові засоби захисту права територіальних громад на місцеве самоврядування.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби.

1. Батанов О. В. Муніципальне право України: підручник / О. В. Батанов ; відп. ред. М. О. Баймуратов. Харків : Одиссей, 2019. 250 с.
2. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні : підручник / І. І. Бодрова, С. В. Болдирєв, В. О. Величко та ін. ; за ред. С. Г. Серьогіної. 2-ге вид., переробл. та доповн. Харків : Право, 2019. 388 с.
3. Журавський В. С. Державне будівництво та місцеве самоврядування в Україні : підручник / В. С. Журавський, В. О. Серьогін, О. Н. Ярмиш. Київ : Ін Юре, 2019. 300 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: лекції (оглядова), семінарські заняття (дискусія / комунікативний метод інше).

Методи оцінювання:

- поточний контроль (тестування, усне опитування, тощо);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.18. Назва. НОТАРІАЛЬНИЙ ПРОЦЕС.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Фурса Є.І., проф., канд. юрид. наук, професор кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права.

Результати навчання. Здобувач повинен *знати*: теорії нотаріального процесу України та правових систем нотаріату у різних правових сім'ях зарубіжних країн на різних етапах їх правового розвитку, правові джерела, юридичні категорії та інститути даної галузі правової науки, процедури нотаріального провадження, специфіку та особливості вчинення нотаріальних дій з іноземним елементом та нотаріальну практику, які мають істотне науково-практичне значення для аналізу, вдосконалення чинного законодавства про нотаріат, включаючи міжнародний нотаріальний процес. Здобувач повинен *уміти*: аналізувати нотаріальну практику в контексті змін, які відбуваються в правовій системі держави, у економіці, політиці тощо та швидко реагувати на ці події шляхом вдосконалення законодавства про нотаріат.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Правознавство", "Адміністративні послуги і договори".

Зміст. Теорія нотаріального процесу, її понятійний апарат, функції та складові. Принципи нотаріального процесу. Нотаріальні процесуальні правовідносини та їх елементи. Суб'єкти нотаріальних процесуальних правовідносин. Представництво у нотаріальному процесі. Докази, доводи, доказування та доведення в нотаріальному процесі. Нотаріальні провадження, їх класифікація та загальна характеристика. Нотаріальний процес та його стадії. Процедура вчинення нотаріальних проваджень. Правова природа нотаріального акту. Правові системи нотаріату. Нотаріальний процес з іноземним елементом в Україні (Міжнародний нотаріальний процес). Компетенція нотаріуса (консула) з вчинення нотаріальних дій з іноземним елементом. Процедура посвідчення нотаріусів деяких правочинів з іноземним елементом.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Долинська М. С. Нотаріальний процес : підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2019. 652 с.
2. Череватенко І. М. Нотаріальні провадження щодо посвідчення безспірних прав : монографія. Харків : Право, 2020. 200 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Викладання з використанням інноваційних технологій: лекції (оглядові), семінарські/ практичні заняття (презентація/ дискусія/ комунікативний метод).

Методи оцінювання:

- поточний контроль (усне/письмове опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.19. Назва. ОЦІНКА БІЗНЕСУ ТА МАЙНА.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Ганечко І.Г., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та фінансів підприємства.

Результати навчання. Здобуття студентами знань теоретичних знань в сфері оціночної діяльності: концепції оцінки, методичні підходи, методи, зміст необхідного інформаційного забезпечення, етапи оцінки, вимоги щодо оформлення звіту з оцінки; вміння на практиці застосовувати методи витратного, дохідного та порівняльного

підходів в оцінці ринкової вартості об'єктів майна підприємства; вміння узгоджувати результати проведеної оцінки.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Мікроекономіка", "Макроекономіка", "Економіка підприємства", "Фінанси підприємства", "Бухгалтерський облік".

Зміст. Правові основи оцінки майна та здійснення професійної оціночної діяльності. Основні положення Національних стандартів оцінки майна. Міжнародні стандарти оцінки. Сутність та види вартості, цілі її визначення. Принципи оцінки майна підприємства. Сучасні підходи, що використовуються в оцінці окремих елементів майна. Оцінка землі як особливого активу підприємства. Оцінка будівель і споруд. Оцінка ринкової та залишкової вартості машин, обладнання, транспортних засобів. Оцінка нематеріальних активів. Майновий підхід оцінки об'єктів у формі цілісного майнового комплексу.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби.

1. Лівшиц Д. М. Оцінка майна та майнових прав. Київ : Центр навч. л-ри, 2017. 500 с.
2. Платонов Б. О. Основи оціночної діяльності : підручник. Київ : НАКККиМ, 2019. 227 с.
3. Кучеренко В. Р. Оцінка та управління нерухомістю : навчальний посібник. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2015. 272 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних та нетрадиційних методів навчання:

- лекції (оглядова / тематична / проблемна /;
- семінарські / практичні / дискусія / модерація / «мозкова атака» / метод кейс-стаді / робота в малих групах / інше).

Методи оцінювання:

- поточний контроль (тестування; усне / письмове опитування; перевірка підготовлених індивідуальних завдань/ конспекту / задачі / ситуаційного завдання тощо);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.20. Назва. ПРАВО ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Альонкін О.А., доц., канд. юрид. наук, доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу.

Результати навчання. Формування у студентів об'єктивного уявлення про суть та зміст екологічної безпеки, її нормативно-правового регулювання, форм та способів їх правової організації, умінь та практичних навиків забезпечувати екологічну безпеку відповідно до викликів сьогодення.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Екологічне право".

Зміст. Теоретичні основи права екологічної безпеки. Джерела права екологічної безпеки. Організаційно-правові засади забезпечення екологічної безпеки. Функціонально-правові засади забезпечення екологічної безпеки. Правове забезпечення стратегічної екологічної оцінки та оцінки впливу на довкілля як гарантії забезпечення екологічної безпеки. Правове регулювання екологічного аудиту та екологічного страхування як засобів у системі права екологічної безпеки. Правове регулювання екологічної стандартизації, нормування, сертифікації та екологічного інформаційного забезпечення в системі права екологічної безпеки. Особливості правової регламентації відносин із забезпечення

екологічної безпеки населення і територій. Правове забезпечення екологічної безпеки від хімічних, фізичних та біологічних впливів. Юридична відповідальність як гарантія забезпечення екологічної безпеки.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Право екологічної безпеки : навчальний посібник. К. : ЦП «Компринт», 2019. 238 с.
2. Проблеми права екологічної безпеки : навч. посіб. / М. В. Краснова, Г. І. Балюк, А. Г. Бобкова та ін. ; під заг. ред. М. В. Красної та Р. С. Кіріна; М-во освіти і науки України; Київ. нац. ун-т, Нац. гірн. ун-т. Дніпро : НГУ, 2016. 575 с.
3. Екологічне право України : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] / за ред. А. П. Гетьмана та М. В. Шульги. Х. : Право, 2019. 328 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій: Лекції (оглядові / тематичні), семінарські / практичні, самостійна робота, консультації.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (опитування, письмові роботи, ситуаційні завдання);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.21. Назва. РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Головня Ю.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування.

Результати навчання. Формування у студентів сучасного мислення та спеціальних знань для вироблення рекомендацій органам влади щодо застосування державної політики на регіональному рівні, а також щодо формування регіональних програм розвитку з позицій єдності державних, регіональних та місцевих інтересів.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Економіка України", "Екологічна політика", "Європейська інтеграція".

Зміст. Теоретико-методологічні засади державної регіональної політики. Стан і проблеми державного регулювання регіонального розвитку в Україні. Співвідношення централізації та децентралізації в управлінні територіальним розвитком. Економічний розвиток регіонів. Соціальне вирівнювання регіонів. Регіональна компонента регулювання ділової активності. Спеціальні економічні зони й території пріоритетного розвитку з пільговим режимом інвестиційної діяльності як каталізатор соціально-економічного розвитку. Організаційні форми сприяння інноваційної діяльності: науково-технічні агломерації, технопарки й технополіси. Кластери в умовах глобальної конкуренції. Регіональне співробітництво в умовах європеїзації регіонального розвитку. Регіональна науково-технічна політика та міжнародний трансфер технологій.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Місцеве самоврядування / за ред. В. М. Вакуленка, Ю. Ф. Дехтяренка, В. С. Куйбіди ; О. В. Берданова, Є. І. Бородін, Г. А. Борщ [та ін.] ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К. : НАДУ, 2019. 672 с.
2. Бакуменко В. Д., Усаченко Л. М., Червякова О. В. Теоретичні засади державного управління : навч. посіб. / В. Д. Бакуменко, Л. М. Усаченко, О. В. Червякова ; за заг. ред. Л. М. Усаченко. К. : ТОВ "НВП "Інтерсервіс", 2013. 174 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематичні, проблемні) з використанням мультимедійних засобів; практичні заняття (традиційні, тренінгові завдання, виступи студентів з презентаціями, тестування); застосування елементів дистанційного навчання.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (усне/письмове опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.22. Назва. РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДНИХ МОНОПОЛІЙ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Герасименко А.Г., проф., д-р екон. наук, професор кафедри економічної теорії та конкурентної політики, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків.

Результати навчання. Студент повинен вміти: розробляти, обґрунтовувати і пропонувати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем, насамперед галузевих ринків, та управління економічними суб'єктами мікро-, мезо- та макrorівня; вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово; розробляти соціально-економічні проекти розвитку галузевих ринків та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень; дотримуватися принципів академічної доброчесності; визначати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати запропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень у сфері функціонування галузевих ринків; визначати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень, зокрема у сфері функціонування галузевих ринків; обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання на галузевому ринку, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики; оцінювати можливі ризики та соціально-економічні наслідки управлінських рішень щодо розробки та впровадження стратегій поведінки підприємства на галузевому ринку, а також реалізації державної стратегії розвитку галузі; розробляти проекти, сценарії і стратегії розвитку галузевих ринків та поведінки в їх середовищі мікро-, мезо- та макроекономічних суб'єктів; ідентифікувати, діагностувати та прогнозувати вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища для проведення бізнес-аналітики та проектування галузевого ринку.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Конкурентна політика держави", "Стратегічне проектування галузевих ринків", "Галузева політика держави".

Зміст. Суть антимонопольного регулювання (АМР) та його способи. Державне регулювання діяльності суб'єктів природних монополій. Реформування діяльності суб'єктів природних монополій та підвищення її економічної ефективності. Ліцензування діяльності суб'єктів господарювання у сфері природних монополій. Основні положення Закону України про природні монополії. Основні проблеми регулювання діяльності суб'єктів природних монополій у сфері транспорту. Регулювання суб'єктів природних монополій у сфері зв'язку. Регулювання діяльності

природних монополій у паливно-енергетичному комплексі. Регулювання діяльності природних монополій у житлово-комунальних комплексах.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Державне антимонопольне регулювання : підручник / В. Д. Лагутін, Ю. І. Боровик, О. В. Вертелева та ін. ; за ред. В. Д. Лагутіна. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 480 с.
2. Управління у сфері економічної конкуренції : навч. посіб. у 2 т. Том 1 / В. Д. Лагутін, А. Г. Герасименко, Л. С. Головка та ін. ; за ред. А. Г. Герасименко. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. 448 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів з використанням інноваційних технологій: лекції-візуалізації, тренажерні завдання, робота в малих групах, case-study, ділові ігри, презентації, дебати тощо.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (презентація / есе, розв'язання задач, контрольна робота, виконання тренажерного завдання, виконання колективного творчого завдання, участь у діловій грі);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.23. Назва. УПРАВЛІННЯ МІСТОМ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Головня Ю.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування.

Результати навчання. Опанування теоретико-методичних та прикладних аспектів забезпечення ефективного управління сучасним містом в умовах реформ та кращих світових практик публічного управління.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Економіка України", "Державна статистика", "Аналітика в публічному управлінні".

Зміст. Місто як об'єкт управління. Розвиток глобальних міст. Формування міських агломерацій та моделі управління ними. Управління міськими територіями. Стратегії міського розвитку. Фінансові механізми розвитку міста. Стимулювання економічного розвитку міста. Управління соціальними процесами в місті. Розвиток міської інфраструктури. Технології Smart-city в управлінні містом. Екологізація міського розвитку. Сіті-брендинг.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Костюк В. О. Статистика підприємств міського господарства : навч. посібник / В. О. Костюк, С. М. Гайденко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 128 с.
2. Ключниченко Є. Є. Управління розвитком міст. Навчальний посібник. К. : КНУБА, 2015. 160 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання з використанням інноваційних технологій: лекції (тематичні, проблемні) з використанням мультимедійних засобів; практичні заняття (традиційні, тренінгові завдання, виступи студентів з презентаціями, тестування); застосування елементів дистанційного навчання.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (усне/письмове опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.24. Назва. УПРАВЛІННЯ ПРОЕКТАМИ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Головня Ю.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування.

Результати навчання. Надання фундаментальних теоретичних знань і набуття практичних навичок успішного управління проектами місцевого розвитку.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. Тренінг-курс "Проектний менеджмент в публічній сфері".

Зміст. Сутність проектної діяльності на місцевому рівні. Управління проектами як засіб реалізації політики місцевого розвитку. Вибір ідеї для проекту місцевого розвитку. Управління проектним циклом. Методичні основи планування проекту. Управління командою проекту. Управління якістю проекту. Управління комунікаціями проекту. Управління ризиками проекту. Фінансування проектів місцевого розвитку. Управління фандрейзингом. Забезпечення сталості проектів місцевого розвитку. Проектний офіс/проектний відділ в громаді. Агенції регіонального розвитку. Запровадження гендерного підходу на стадіях життєвого циклу проекту місцевого розвитку.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Блага Н. В. Управління проектами : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 152 с.
2. Корчак Н. М., Обушна Н. І. Управління проектами в публічній сфері : навч. посібник. К. : Каравела, 2022. 272 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Лекції, семінарські заняття з використанням інтерактивних методів навчання та інформаційних технологій.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.25. Назва. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ПБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Новікова Н.Л., доц., д-р екон. наук, зав. кафедри публічного управління та адміністрування; Головня Ю.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри публічного управління та адміністрування.

Результати навчання. Набуття практичних навичок щодо функціонування соціально-економічної, екологічної та управлінської бази розвитку сільських територій.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Економіка України", "Державна статистика", "Аналітика в публічному управлінні".

Зміст. Управління розвитком сільських територій як наука. Сільські території як об'єкт розвитку та управління. Функціональність сільських територій. Потенціал сільських

територій як основа їх комплексного розвитку. Людські ресурси сільських територій. Рівень життя населення сільських територій. Соціальна інфраструктура сільських територій. Державна політика розвитку сільських територій на напрями її вдосконалення. Розвиток системи місцевого самоврядування. Місце та роль громад у розвитку сільських територій. Фінансове забезпечення проектів сталого розвитку сільських територій. Економічний потенціал сільських територій. Несільсько-господарські види діяльності на сільських територіях. Політика сталого розвитку сільських територій. Світова практика управління розвитком сільських територій.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій : навч. посіб. / О. В. Лазарева. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 128 с.
2. Вольська О. М. Соціально-економічний розвиток сільських територій України : навч. посібник. Вольська О. М., Кирилов Ю. Є., Потравка Л. О. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 184 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Лекції, семінарські з використанням інтерактивних методів навчання та інформаційних технологій.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (усне/письмове опитування, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.26. Назва. УПРАВЛІННЯ ТА ЕКОНОМІКА ЕЛІТНОЇ НЕРУХОМОСТІ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Камінський С.І., доц., канд. екон. наук, доцент кафедри економіки та фінансів підприємства, начальник навчального відділу.

Результати навчання. Набуття студентами знань щодо теоретико-методологічних і практичних аспектів сучасних проблем економіки елітної нерухомості, ринку елітної нерухомості, підготовки і проведення операцій з елітною нерухомістю на первинному і вторинному ринках та визначення їх ефективності.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни: "Економічна теорія", "Мікроекономіка", "Економіка та фінанси підприємства".

Зміст. Нерухомість як економічна категорія та об'єкт економічних інтересів. Ринок елітної нерухомості: сутність, характеристика, структура, функції. Первинний і вторинний ринки елітної нерухомості. Державне регулювання ринку нерухомості. Основні завдання і методи державного регулювання. Життєвий цикл об'єкта елітної нерухомості. Вартість елітної нерухомості та методи її оцінювання. Сутність і види операцій з нерухомістю. Фінансові результати операцій з елітною нерухомістю. Формування витрат з утворення та реалізації елітної нерухомості на первинному і вторинному ринках. Оподаткування операцій з елітною нерухомістю.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Оцінка та управління нерухомістю : навчальний посібник. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2021. 272 с.
2. Калінеску Т. В. Оцінювання майна : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2021. 311 с.
3. Кучеренко В. Р. Оцінка та управління нерухомістю : навчальний посібник. Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2020. 272 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів навчання з використанням інноваційних технологій:

– лекції (оглядова / тематична / проблемна / бінарна / дуальна / лекція із заздалегідь запланованими помилками);

– семінарські / практичні / лабораторні заняття (тренінг / презентація / дискусія / комунікативний метод / модерація / моделювання ситуацій / «мозкова атака» / тренажерні завдання / робота в малих групах інше).

Методи оцінювання.

– поточний контроль (тестування; усне / письмове опитування; перевірка реферату / справи / задачі / ситуаційного завдання тощо);

– підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.27. Назва. ТЕХНОЛОГІЇ АНАЛІЗУ ДАНИХ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Роскладка А.А., проф., д-р екон. наук, зав. кафедри цифрової економіки та системного аналізу.

Результати навчання. Знання основних розділів науки про дані. Знання процедур передоброби даних: консолідація, трансформація, очищення, збагачення даних; проектування структури сховищ даних та *OLAP*-систем; моделей та методів інтелектуального аналізу даних: асоціації, кластеризації, класифікації, регресії, прогнозування, візуалізації даних; сучасних програмних засобів аналізу даних. Практичні вміння проводити аналіз даних для виявлення знань, будувати та досліджувати системи інтелектуального аналізу даних при вирішенні прикладних задач з використанням сучасних аналітичних платформ.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Вища та прикладна математика", "Макроекономічний та мікроекономічний аналіз", "Інтелектуальний аналіз даних", "Статистичний аналіз економічних процесів", "Статистичні методи прогнозування".

Зміст. Наука про дані (*DataScience*). Основні задачі та етапи аналізу даних. Методи й алгоритми передоброби даних. Консолідація даних. Трансформація даних. Пошук асоціативних правил (*RulesMining*) у стимулюванні господарської діяльності. Кластерний аналіз даних. Загальні принципи кластеризації в бізнесі. Сегментація клієнтів суб'єктів господарської діяльності з використанням карт Кохонена. Візуальний аналіз даних (*VisualMining*). Аналіз текстової інформації (*TextMining*). Аналіз даних мережі Інтернет (*WebMining*). Аналіз даних у реальному часі (*RealTimeDataMining*). Програмні аналітичні платформи *Tableau* та *Power BI*.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби.

1. Гладун А.Я. *Datamining : пошук знань в даних* / А. Я. Гладун, Ю. В. Рогушина. Київ : АДЕФ-Україна, 2016. 451 с.
2. Dietrich D., Heller B., Yang B. *DataScience&BigDataAnalytics : Discovering, Analyzing, Visualizing and Presenting Data*. JohnWiley&Sons, Inc., 2015. 420 p.
3. Powell B. *Microsoft Power BI Cookbook : Creating Business Intelligence Solutions of Analytical Data Models, Reports, and Dashboards*. – Packt Publishing Ltd., 2017. 580 p.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання з використанням інноваційних технологій:

– лекції (тематична, проблемна);

– лабораторні заняття (традиційні, робота в малих групах).

Методи оцінювання:

– поточний контроль (перевірка індивідуальних завдань, тестування);

– підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.28. Назва. ЦИВІЛЬНЕ І КОМЕРЦІЙНЕ ПРАВО.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

Лектор, вчене звання, науковий ступінь, посада. Ільченко Г.О., доц., канд. юрид. наук, доцент кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права.

Результати навчання. Формування у здобувачів вищої освіти теоретично і емпірично обґрунтованих знань цивільного та комерційного законодавства України щодо: правових засад провадження і регулювання діяльності суб'єктів господарювання у сфері геодезії та землеустрою; порядку укладення, зміни та виконання зобов'язань і договорів; відповідальності за їх порушення та об'єктивних закономірностей розвитку цивільних та комерційних відносин у сфері геодезії та землеустрою.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни: "Правознавство".

Зміст. Цивільне право як галузь права та його роль в регулюванні земельних відносин. Поняття, предмет, метод правового регулювання та принципи цивільного права. Комерційне право як підгалузь права та його місце в регулюванні земельних відносин. Поняття, предмет, метод правового регулювання та принципи комерційного права. Співвідношення принципів цивільного та комерційного права з принципами землеустрою. Поняття і структура цивільних та комерційних правовідносин. Зміст цивільних та комерційних правовідносин. Поняття та ознаки суб'єктів комерційного права. Класифікація суб'єктів комерційного права. Види суб'єктів господарювання. Поняття, ознаки та види підприємств. Об'єкти цивільних прав: поняття та види. Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Право власності на землю. Особливості змісту права власності на землю (володіння, користування, розпорядження). Форми права власності на землю (приватна, державна, комунальна, право власності Українського народу). Особливості права спільної власності на землю.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси / засоби.

1. Господарське право : підручник для вищ. навч. закл. / за ред. О. П. Подцерковного. 3-тє вид., допов. та переробл. Одеса : Фенікс, 2020. 612 с.

2. Цивільне право (загальна частина) : навч. посібник / О. В. Кіріяк, Ю. П. Пацурківський, М. М. Гудима-Підвербецька. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 304 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних та нетрадиційних методів викладання із використанням інноваційних технологій. Лекції (оглядова/ тематична/ проблемна/ лекція-консультація), семінарські, практичні заняття (тренінг/ презентація/ дискусія/ круглий стіл/ конференція), самостійна робота, консультації.

Методи оцінювання:

- поточний контроль (опитування, письмові роботи, ситуаційні завдання);

- підсумковий контроль (екзамен).

Мова навчання та викладання. Українська.

4.29. Назва. ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ.

Тип. За вибором.

Рік навчання. 2023/2024, 2024/2025.

Семестр. I-III.

ШБ лектора, вчене звання, науковий ступінь, посада. Криворучко М.Ю., доц., канд. техн. наук, доцент кафедри дизайну та інжинірингу.

Результати навчання. *Знання:* тенденцій і перспектив розвитку систем штучного інтелекту; принципів побудови та технології розробки систем штучного інтелекту; основних понять інженерії знань; моделей обробки та подання знань; принципів побудови нейронних мереж і підходів до навчання в нейронних мережах. *Вміння:* використовувати системи штучного інтелекту для розв'язання прикладних задач у різних предметних галузях; проектувати системи штучного інтелекту, експертні системи, бази знань; формалізувати знання за допомогою різних способів їх подання.

Обов'язкові попередні навчальні дисципліни. "Дискретна математика", "Теорія систем і системний аналіз", "Інформаційні системи та технології", "Теорія алгоритмів".

Зміст. Поняття штучного інтелекту. Поняття про дані та знання. Інтелектуальні задачі. Різні трактування інтелектуальної діяльності. Визначення штучного інтелекту за М. Мінським. Тест Тьюринга. Структура і властивості штучного нейрона. Класифікація нейронних мереж і їх властивостей. Прості одношарові мережі. Багатошарові нейронні мережі. Алгоритми навчання мережі. Конкурентні мережі. Карта Кохонена. Принцип роботи мереж Хопфілда. Генетичні алгоритми. Основні поняття, що застосовуються в генетичних алгоритмах. Структура та принцип роботи пошукових машин та систем. Закон Зіпфа. Інтелектуальні агенти. Механізм парсингу та індексації. Семантичні мережі.

Рекомендовані джерела та інші навчальні ресурси/засоби

1. Фратавчан В. Г., Фратавчан Т. М., Лукашів Т. О., Літвінчук Ю. А. Методи та системи штучного інтелекту : навчальний посібник. Чернівці : ЧНУ, 2023. 114 с.
2. Методи та системи штучного інтелекту : Навчальний посібник для студентів напряму підготовки 6.050101 «Комп'ютерні науки» / Уклад. : А. С. Савченко, О. О. Синельніков. К. : НАУ, 2017. 190 с.
3. Іванченко Г. Ф. Системи штучного інтелекту [Текст] : навч. посіб. / Г. Ф. Іванченко ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". К. : КНЕУ, 2011. 382 с.

Заплановані навчальні заходи та методи викладання. Поєднання традиційних і нетрадиційних методів викладання з використанням інноваційних технологій:

- лекції (тематична, проблемна);
- практичні (лабораторні) заняття (традиційні, робота в малих групах).

Методи оцінювання:

- поточний контроль – тестування, контрольні роботи;
- підсумковий контроль – екзамен письмовий.

Мова навчання та викладання. Українська.